

STAROŽIDOVSKA KNJIŽEVNOST

Starožidovska književnost je ena od orientalskih književnosti in se je ohranila v obliki Biblije. Biblija je temelj judovske, Sveto pismo pa krščanske religije.

BIBLIJA

Judovska Biblija vsebuje le spise Stare zaveze ali Starega testamenta in je za Jude sveta knjiga. Napisana je pretežno v hebrejščini. Pripoveduje o izvoljenem izraelskem ljudstvu, Bogu in dogodkih iz izraelske zgodovine do začetka našega štetja, tj. od Kristusovega rojstva.

Ima tri dele:

1. Postava
2. Preroki
3. Spisi

Najbolj znane zgodbe Stare zaveze pripovedujejo o nastanku sveta, stvarjenju človeka, Adamu in Evi v rajju, Abelu in Kajnu, vesoljnem potopu in Noetovi barki, Abrahamu in Izaku, Jožefu in njegovih bratih, Mojzesu, Samsonu,...

SVETO PISMO

Kristjani so Stari zavezi dodali še Novo zavezo ali Novi testament, napisan v grščini. Obe zavezi skupaj imenujemo Sveto pismo, tudi Biblija.

Ima štiri dele:

1. *Evangeliji* (Matejev, Lukov, Markov, Janezov): o Jezusovem rojstvu, duhovništvu in njegovem trpljenju
2. *Apostolska dela*: o misijonarstvu in oznanjevanju krščanstva
3. *Pisma*: v njih apostoli pišejo novoustanovljenim cerkvam in posameznikom, kako naj živijo in delujejo kot pravi kristjani
4. *Razodetje*: apostol Janez prikazuje svoje videnje o koncu sveta.

Sveto pismo ni le verska knjiga, ampak ima tudi velik moralni, zgodovinski in kulturni pomen. *Prevodi*: pri Slovencih je bil prvi protestantski prevod Jurija Dalmatina 1584; krščanski prevod v slovenščino pa je prvi opravil Jurij Japelj 1784.

PRILIKA O IZGUBLJENEM SINU

Besedilo je iz Nove zaveze, in sicer iz Lukovega evangelija

Prilika ali parabola:

Prilika je svetopisemsko besedilo, v katerem je sporočilo ponazorjeno s prisposodbo, ki je vzeta iz stvarnega okolja in življenja.

Zgodba:

Oče je imel dva sinova. Mlajši je zahteval svoj del imetja in odšel po svetu. Starejši je ostal doma in služil očetu. Ko je mlajši sin zapravljal vse svoje premoženje, se je skesano vrnil k očetu. Ta ga je sprejel z neizmernim veseljem, saj se je vrnil izgubljeni sin. Tega starejši sin ni mogel razumeti.

Sporočilo prilike:

To je krščanski nauk, Bog ljubi človeka brezpogojno. Oče predstavlja Boga, izgubljeni sin je grešnik, vzorni sin pa vernik, ki živi po božjih zapovedih. Tako kot Bog pozablja, odpušča in sprejme vsakega človeka, lahko le oče, ki ljubi brezpogojno, odpusti otroku vse.

Temeljni nauk krščanstva, ljudje naj se ljubijo in si odpuščajo, tako kot ljubi ljudi in jim odpušča Bog, je tudi etično sporočilo te prilike.

Predstavi nastanek, sestavo, kulturni in literarni pomen Biblije!

Biblija ni knjiga, ki ima samo verski odgovor, ampak ima tudi zgodovinski in knjižni pomen.

Vsebuje prozo in poezijo. Posebna zvrst poezije je psalm (pesem peta ob spremljavi strun), psalmi so hvalnice bogu in žalostinke.

Biblija ali Sveto pismo je krščanska in delno judovska knjiga, ki govori o zgodovini ter odrešenju in božjem razodetju. Biblijo sestavljajo Stara in Nova zaveza.

Stara zaveza: pisana v hebrejščini, oblikovala se je od 7 st.pr.n.št. do 1. st.n.št.

Nova zaveza: pisana v grščini, nastajala pa je od 1.st.n.št. do leta 400. pomemben je prevod Biblije v latinščino (konec 4. st.). Slovenci smo prvi prevod Biblije dobili leta 1584, ko je Jurij Dalmatin prevedel celotno Biblijo.